

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
П'яла, Ринок 10. II. пов.
Корто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11-ї год. передполуд.
Решення не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ре-
мунія 150 дол. Болгарії 750
ал., Австрії 750 шв. фр.,
Японії 1000.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нові люде — старі методи.

„Французький Стіннес“ — міністром фінансів.

По першій невдачній спробі скласти кабінет Біріан вийшов за неважке діло вдруге, з більшим успіхом. Помилкається той, хто гадав би, що причиною міністерської кризи в Франції була політична боротьба партій в справі найбільш непекучій: — фінансової санації. Соціалісти, які спричинили кризу, пахувалися з настанов своїх виборців, маючи на увазі найближчі вибори. Вони не хотіли брати на себе тягар відповідальності за фінансову, а ризикали лаякались, що підчас виборчої агітації соціалісти покористуються цим агументом і вкажуть на них, як на винуватців суспільного лиха. Пономінування партій було неможливе, а ризикали не хотіли відступити проводу у створенні уряду соціалістам, з острахом, що може бути розв'язаний парламент і почнуться нові вибори, нині для них неконсипні.

Теперішній кабінет Біріана є персоніфікованим кабінетом Пендлеве. Але перелицьованим аж до сензації. На місце Кайо, що хотів одновити фінанси проектом віддачі капіталу, прийшов Люшер, з програмою зовсім протилежною. Цікаво, що Люшер належить саме до тієї групи, яка спричинила упадок кабінету Пендлеве. Пендлеве залишався в кабінеті як міністр війни, а Люшер обіймає портфель, який найважче наповнити валютою. Від фінансової політики в напрямку найбільше наліво приходить Франція до політики на право.

Люшера називають французьким Стіннесом. Він є одним з найенергійніших організаторів французького великого промислу. Він виявив великий талант організатора промислу підчас війни і був пізніше міністром для відбудови знищених територій і сприводив репарацій у парламентському комітеті. Біріан був першим, що вибрав собі Люшера на співробітника в одному з попередніх кабінетів. Люшер був одним з перших французьких міністрів, першим по Кайо, що не вважавши на всю політичну атмосферу прямував до торговельно-промислового порозуміння з Німеччиною. Він був тим, що у свій час, у Вісбадені, дійшов до порозуміння з Ратензюм щодо репарацій.

Про конкретний новий фінансовий план Люшера казати передчасно. Цікаве поки що те, що він хоче покористуватися протилежною методою, як його попередники, і замість натиснути капіталістів, великих промисловців і банкірів новим суворим законом, хоче приєднати їх до свого плану і притягнути до співучасті у державній праці. Люшер належить до радикальної мінор. Однак його фінансові плани, коли й будуть радикальними, не будуть дивними. Він визначався завжди великою ініціативою та сміливістю. Все питання тільки в тому: як до його реформ поставиться лівниця, що має урядові забезпечити більшість

Кредитова блоkada СРСР.

Англійська кампанія проти кредитування СРСР.

Від довгого часу стараються більшовицькі дипломати та торговельні і фінансові агенти одержати за кордоном СРСР, отже в західно-європейських державах і в Америці кредити на своє господарство. Та не їм іде дуже важко. Останніми часами роблять їм великі перешкоди на тому полі передові англійські банки.

Та якби ці перешкоди робили вони тільки в себе, то було би ще піз біди. Але річ у тому, що їх роблять вони і в інших державах. Що англійські банки відмовилися фінансувати англійських промисловців, які намірали кредитувати більшовицький текстильний промисел — це для більшовиків зрозуміло. Але ось англійські банки розвинули велику кампанію проти відкриття для більшовиків банкового кредиту в Німеччині та Австрії.

В Німеччині англійська акція не повелася і більшовицькому Держбанку банкові владою отримати короткотерміновий банківський кредит у сумі 100 мільонів німецьких марок від групи німецьких банків. Такий самий кредит повинен був відкрити більшовицям австрійський Національний банк. Але проти уделення таких кредитів виступили гостро англійські банки. А відомо, що Австрія жис англійськими кредитами. Австрія не мала відваги рішиться на самостійний крок, як це зробила Німеччина. Інша річ, що й німецьким банкам висловили за позичку докір американські банки, яких кредитами користується Німеччина.

Яка причина тої кредитової блокади? Ту причину пояснює орган англійської фінансири „Фінаншіел Таймс“ у зв'язку з наміченими кредитами Австрії ось як:

„Станови на ризикозній шлях кредитів внаслідок СРСР, австрійські банки повинні розуміти, з тим, що їм буде дуже важко відновити кредити в Лондоні. Не вдаючись на небажання львівських банків кредитувати австрійські банки для сплати своїх шлей, треба взяти на увагу ще й моральний бік діла“.

І цей моральний бік для англійських фінансистів найважливіший, а заключається він — по думці тогож органу — ось у чому: „Одним зовсім засобом до визнання уряду СРСР, старих російських

до втілі з відмова усіх кредитів для СРСР.“ Тому англійська фінансера стоїть на становищі відмови кредитів навіть для фінансування експорту зі СРСР.

Зовсім іншаке уявляють собі справу більшовики. У радянському органі „Парижский Вестник“ пише П. Бронський на що тему ось що:

„Останнім часом питання закордонних кредитів для нашого Союзу одержало знов політичне значення, але не тому, що наше господарське положення погіршилося, що бюджет має дефіцит, або що наша валюта валюта застрягла. Нічого подібного! Це діється тому, що ми ростемо, що ми без допомоги закордонних кредитів виходимо на широкій шлях господарського положення, а для тому, що маємо бездефіцитний бюджет і тому, що валюту ми після без закордонних позичок. Тим самим ми кріпимо і у відношенні до міжнародного капіталу. Але тут якраз і користиться та кампанія, що поводить проти нашого господарського відношення. У 1922 р. ми мали дефіцитний бюджет, на який ми не мали ніякого бюджету. Велика закордонна позичка в тодішньому часі була би нас здеморалізувала — і добре, що ми її не отримали, бо саме це нас зміцнило. Ми не отримали ні позички, ні не розорвали нашого господарства. Зовсім іншаке стоїть справа тепер. Наше господарство в русі, наш бюджет бездефіцитний, валюта не хитався. Те, чого ми потребуємо — це побільшити свій власний грошового капіталу — і засоби для наповнення нашого виробничого апарату. Нам потрібний тужий кредит для обороти нашого експорту та імпорту і певна кількість кредитів для переоборудування. Наші текстильні підприємства хотіли закупити в Англії машини, бо вона все їх доставляла до Росії. Вартість тих машини виросла 30 мільонів карб, ми бажали двохлітнього кредиту, але проти цього саме й виступили англійські банки“.

Ось як почалася ціла та історія з кредитовою блокадою СРСР. Як би там не писав Л. Бронський, то всеж такі кредити СРСР, потребує, а західно-європейська і американська буржуазія їх лати не хоче. Отже теперішня блоkada не уявляє собою нічого нового, вона тільки від початку існування СРСР. Ріжниця тільки в тому, що давніше воно мало далеко гострішої форми, а тепер її форми лекші, та мають чисто дипломатичний характер. Багато уступок прийдеться ще зробити більшовицям для того, щоб необхідні кредити здобути та поставити свою господарку на ноги.

В. М.

Льокарно в Лондоні.

Ратифікація параваного договору.

Нині з'являються представники європейських держав до Лондону, потвердити (ратифікувати) повинні підписами своє порозуміння, довершене в Льокарні провізорично. Між цих перших порозумінням і святотиним його підписанням минуло шість тижнів, хвилинами досить непевних щодо останньої мирової спроби. Вся європейська преса була зайнята на протязі цього часу міркуваннями про значення льокарнських договорів, а поодинокі уряди силкувалися удержати у своїх державах настій прихильний до договору

У численних голосах критики цих договорів, що йшли від диктирамів у честь нової доби світа, аж до глумливих уваг про нездарність та дисциплінованість льокарнської угоди, можна було заприятити головний, переважаний тон тверезої прихильності. Недава Версальського миру навчила всіх ставитися обережніше до великих миротворчих ідей, Англія і Франція мали від першої хвилини за собою публічну опінію в користь льокарнського діла. Навіть робітничі партії (якої твором був женецький протокол з ідеєю загального заморозження

передчасно похоронений при співучасті телевізійного уряду) не виступили проти льокарнського пакту, хоча і с'явною протининією телевізійного консервативного уряду. Вона признала, що Льокарно солідним кроком вперед на шляху до ідеї, яку вона боронить.

У Фландрії внутрішній фінансові клопоти втягнули ще сильніше бажання угоди з усіма, як раніше. І в Бельгії і в Чехословаччині не чути було ніякого голосу опозиції. Італія мала „свою лінію“. Фашистська преса не заохлювалася льокарнським миром, ставалася принципіально вороже до мирових метод інших держав, метод таких „неможеских“ і не суто національних. Але одночасно Італія як держава офіційно вислала свого представника. Навіть бог фашизмів, Муссоліні, був би поїхав покласти свій план, якби це не було в Лондоні, державі, якої преса дуже критично висловилася з приводу останніх засобів його політики, а уряд не міг лати навіть гарантії, що вулиця не буде демонструвати проти диктатора — ворога демократії...

Найбільше труднощі з публічною опінією і партіями мав німецький уряд. Був момент, коли всі будівля в Льокарно могли захитатися внаслідок становища соціалістів, які з тактичних мотивів хотіли приволокти націоналістів дати свою згоду на Льокарно тепер, коли раз уже дали її раніше. Соціалісти добували в заважній агітації націоналістів хитру демагогічну гру, щоб скинути зі себе відповідальність за всі зобов'язання прийняті німецьким урядом. Та і на кризу минула. Більшість німецьких партій бачить у льокарнських договорах можливість зміцнення свого міжнародного становища і направилення помилок Версаю.

СРСР, ставиться до льокарнських договорів вороже, з принципіальною позицією, добуваючи в них зрештою новий блок європейських держав звернений проти його інтересів. Шойно практичне прикладення цих договорів могло би переконати радянський уряд, що воно не так. Щодо Польщі то заважачи на ролі націоналістичної преси в її політиці, не можна на звати її становища дуже прихильним. Мін. закл. справ, що заступає її в Льокарні, Скінський став так само як Біріан, за цей час прем'єром. Отже зміни настроїв у внутрішній політиці не було щодо цього пункту. Зрештою малі держави не мають змоги навіть зазначити свого окремого погляду в справах такої ширини, де великі держави начерковують задалегідь напрямки усієї світової політики.

По широкому світі.

На ірландській границі була сутичка з ульстерцями. Вночі обстрілювали біля Флінстан дім, у котрім були відділи ірландської гомінонської сторожі.

На Сицилії і Навіабрії. Лютувала більше як 30 годин грізний ураган. Комунікації перервана, дома ушкоджені, є ранені. Морські фліти нищать будинки, забирають публічні кораблі.

Давид. 1. грудня 1933.

Ні, більше! В своїм експозе в сенаті п. Скішинський „поправився“. Дух відомого польського лібералізму й так не покинув ліберального прем'єра. Той дух — значив п. Скішинський — нахне польський гряд у всіх починах супроти всіх тих нап. меншостей, що трівожко стоять на польському державному становищі. Отсі трафаретні вислови ще яркіше зазначають повну безпрограмовість і безрадність уряду в національній kwestії: „Польське державне становище“ є як шитом, який боронить польський лібералізм“.

Найцікавіше, що таку максимум виставляє кабінет, в якому поруч інших лібералів виступають два польські соціалісти: Морачевський і Земендський, коаліційний кабінет, що своїм лівим крилом заганяє до спільного гурту також пепесівців. Ті самі пепесівці, які — здавалося — мають свою програму в національній kwestії, ті — що в урочистих хвилях складають на міжнародній арені декларавані

ПУРУС КОРОЛЕВОЮ
ВЕРХ ПЯСТ
ДО ВЗВУТА

Чиж не програма? І кому вони думають тим своїм лепетанням замилити очі? Хіба собі, бо український і білоруський народ вже встиг перекоонатися, що пепесіаші нічим не відрізняються від таких "лібералів" як Ст. Губський і тов.

Ось чому видвигається такі максим. Та життєва сила українського й білоруського народу є сильніша від всіх лібералістичних максим. Ф. Ф.

Експозе Сицилійського. — Лібералізм супроти нац. меншостей і його передумови. — Другий реверанс в бік Жидів. — Промова сен. Черкавського

Після своїх утрімків в соїмі воголо сив преч. Сянчунський 27. листопада п. г. діяльогічне ехслозе Також в сенаті. Вка зхавши на коаліційний уаовктер кабінету

Головних по внутрішню політику, на
вийшов прем'єр поза рамки привагліт
фраз. Мовляв — це сам скарб ураз
запорукою його лібералізму. А той лібе
ралізм керівництва починає ураз су
проти нас. меншостей, які тріако стоя
муть на польському державному ста
новіщі. «Маю надію — головні
Скшанський», — що вже небагом де
які меншости придуть до перес
чення, що трактат про меншости не ма
на меті піддажувати польської держав
сти та що дотелерішія їх політика по
гада на нерозуміння. Трактат про ме
шности є інтегральною частиною верса
ського трактату та забезпечує ім від про
па, які загрозять ім польська консти
ція. Але той трактат виріши теж, що
меншости будуть, мають бути і мус
бути Добрими Громадянами та стояти
грунті польської державности».

Після такої лекції — очевидно — на адресу територіальних польських народів, наступив другий реверанс в бік Жидів. Особливо щодо Жидів — твердження проміжних прем'єр — не сумніваюся, розносили (отже лише розносили!) — Редяки підбурили за попереднього уряду, хоча бачили, як це відноситься, як в будучині вийнятися видатними, корисними і добрими. В тому пересвідченні вийняти мене мій побут в Америці. Там бачи я американських горожан життєвої національності, які вже не говорять про польськість, як живуть там в другий націоналізм і підняються величезним до брутоту. Ті люди незвичайно розумно говорять про ту Польщу, де жили їх батьки і діти і з найбільшим зацікавленням відносяться до всіх польських справ. Там розумію я, що в жидівському житті поляєння до того, що польськість, в якого можна буде в практичному житті бити шолову монету добро го польського громадянства.

Так діблизьши до життєвського сфери
п надії дійти й до справжньої золотого
жити життєвської фінансею, закінчив те-
мір спок експозе з вірою в духа згоди
і співпраці серед польського громадян-
ства.

Після допомоги Сидицького опинилися

ПРОФ. ІВАН ОГІЄНКО.

Новини наукової літератури.

(Doklady Akad. Nauk.)

Отже нема нічого дивного, що галицький селянин, живучи в великих матеріальних та духових злизнах, почав утікати за море. Душою й затісно було Ному на своїй рідній землі і селянини наш потяг до Канади. Але як він живе там? Які нові переконання витворює собі на новій землі? Малу відповідь на це дає стаття д-р О. Назарука: „Нові приповідки українського народу в Канаді“; приповідок тільки 10 і не всі вони витворилися на новому місці.

Таким чином в книжці маємо майже суцільний огляд життя Західної України за півтора останніх століття.

Розділ цей закінчує щільний огляд д-ра Філарета Колесси: "Знаряди української музичної етнології". Призначений знавець нашої музичної продукції, д-р Ф. Колесса спинається головню на тому, що зроблено за останні 25 літ для вивчення народньої мелодії, з приміченням для цього фонографу, у Відні, Берліні, Гельсінгфорсі, Петербурзі, Москві, Львові (Наукове Товариство) і особливо на Великій Україні; присмоно зазначити, що автор спинається й на порівняній музикології, — ділячці майже не вивченій у нас.

Вивчення української літератури представлено в „Записках” двома статтями. Проф. Ярослав Гординський, що вже подав неоди-ну цінну розвідку з дослідження української драми, дає тут студію: „Милость Божія, українська драма з 1728 р.” Автор досліджує пита-ня, хто написав цю драму; відки-дає вже вперте твердження, що ав-тором її був Феодан Трохимович. Аналіз мови та стилю драми веде автора до думки, ніби складала цю драму не одна особа. Трудно по-годитися з методом автора його аналізу мови (бо йому традиційний церковний правопис заступає дій-сну українську вимову), але аналіз самої драми автор подає дуже до-кладно і влучно.

З нової літератури маємо тут невелику, але цінну розвідку проф. М. В. Озніяка: „До письменської діяльності Левка Боровиковського“. Автор стремжусь, що в нашій літературі нема ще однобічного погляду на таке чи инше значіння Боровиковського в історії літератури, а то головню з недостачі повнішого матеріялу для оцінки. Вкінці дослідник друкує чотири цікаві листи, один сина Боровиковського, а три самого поета до Кониського, а також три байки, невидані досі, які зберігаються в рукописнім відділі Бібліотеки Національного Товариства.

Мало ми звертаємо уваги на спеціальні досліді життя нашої мови, а тому з більшим признанням читач прийме ті дві статті, які знаходимо з цієї ділянки в "Записках". Академик Степан Смаль-Стоцький й умістив тут свої теплі спо-

мичи про покійного Хведора Гартнера („Федір Гартнер“), з яким разом працював він довгі роки. Німець з походження, Гартнер все життя своє любив українську мову і працював над вивченням її ще з 1886 року. Зійшовшись з Гартнером, С. Смаль-Стоцький знайшов в ньому не лише доброго приятеля, але й висококваліфікованого вчителя, з яким він працював разом аж до його смерті (+ 29. квітня 1925 р. в Інсбруку). І автор докладно розповідає, як вони разом працювали для запровадження фонетичного правопису, а також як вони спільно писали дві граматики — шкільну та наукову.

Вкінці, друга стаття з дослідження нашої мови, — це розвідка автора цих рядків: „Наголос, як метод означення виходу стародрукованих книжок. Змітки з історії наголосу на послугах палеографії“. Я поспільшував показати, який був наш український наголос в XVI — XVIII. віках на основі стародрукованих книжок; і виявилось, що вже в XVII. віці наш наголос цілком був відмінним від наголосу, скажемо, московського. Славянські народи вже в давнину мали свої відмінні системи наголосу, а це дає змогу сказати, яку книжку чи рукопис маємо перед собою. Користуючись цим моїм методом, можемо про багато рукописів-безбаченків сказати, що вони українські, хоч я інших даних для цього немає. Додам ще тут, що стародавні українські наголоси я й тепер чув по церквах Косівщини і в ин. міснях: взагалі, вони ще міцно жи-

путь в Галичині, тоді як на Великій
Україні давно вже їх замінено на
московські.

Ось такий різноманітний, цікавий та цікавий зміст чергових томів „Записок Наукового Товариства”. Жалкувати тільки треба, що тепер так рідко появляються ці „Записки”. Але громадянам сподівається, що Голова найвищої нашої наукової установи, Наукового Товариства, проф. д-р К. Студинський, що так енергійно працює над відновленням колишньої наукової продукції товариства, доведе так до того, що „Записки” виходитимуть бодай чотири рази на рік за це йому скажуть сердечне спасибі не тільки науковці достойники, а й ширші кола українських читачів, що знають про товариство головною з цих „Записок”.

Але й сам український народ му-
сить не забувати про свою славу
найвищу наукову установу. Ма-
ючи хвилинку не повинні забувати,
що немає відродження народу без
наукових дослідників; не може бу-
ти окремої нації без міцної й ви-
сокоповажаної його Академії Наук.
А такою Академією Наук от уже
більше 30 років служить нам На-
укове Товариство. Чи але чи до-
бре — алеж схилю у нас, Україн-
ців не тільки дійсно шанувати свою
найвищу наукову установу, але й
матеріально підтримати пліччю й
скрути; набувати видання Науко-
вого Товариства — то громадський
обов'язок кожного Українця.

Дня 4. грудня 1925 в салі Народного Дому Руханковий Попис „Сокола-Батька“.

вігукки дня.

Раціональне становище.

Як усім нам занадто відомо, д-р Фасцикул не тільки і певний робітник на кожній ній до народної включно. Історія з підписанням гора, яку описав у календарі „Знає“, позначалася значимістю сплетено і в тому на йому місці сердечного його перепрошу. На своє оповідання подало, що не перший і певно не останній обидва боютом певним людину, чистого як сліза характеру.

Щоби дати сатирафію Вл. п. д-ру Фасцикулу, розкажу всім його розмову з одним знайомим.

Завбачаю:

- Мос поважання!
- Кляняюся!
- Що нового?
- Щож б... біда!
- Як всім?

— Но, нам — каже д-р Фасцикул, — не яко-такто. Що першого невідка, наперед, яксь напгодинов, ременурації і т. д. Але мені... Чоловік чекав на клієнтів... чекав і може з голоду вмерти, як не прийде.

— Так-так, але клієнти йдуть як вода.

— Ідуть! Шляхи дивні іса нема.

— Хочби й так, то ви не дуже дбаєте.

В нас ще тих побранків вперед війни пару мішків знайшов би.

— Ви, пане, теж вмієте в ті банки.

Не перече, що були гроші і мене, але колись. А потім... Воєнна позичка, девалюація. Пропало все. Мая я, не перече, мав дешо... Творились люди, які кілька польських банків і пару який нашого Земельного Банку. Здевалювалося все. Але я не дурний пустити цього плазю.

— Як то? Думаєте, що підписавте все задоволені?

— Все ні. Бачите, наперед, від чужих

год! домагається. Висміють! Але своїм так не можна поступати. І я не попусти... Мусить мені що до сотки...

— Пожальте, як же не. Раз усі втратили на війні, так усі. Чогож ви робите нічим.

— Я-що? Ви серйозні? Тож все як сонце: з одного чужий, а з іншого свій. З таким не борядиш.

— А як ви ставитеся до нього акції Земельного Банку? Цяж так скля-таб нимало ханів. Наші понеті тільки жалув на те, щоб український банк на мав потрібного капіталу. Знаєте закон...

— Закон я знаю. Але до цієї справи я постійно негативно.

— Негативно?!

— А так! Прийняв був до нашого міста один пан зі Львова, але ми йому не далися вліти. Я, судяя Перену, директором школи Хлопч. і ще одим потоварув... Питався: Чому ми маємо бути одними з перших? Ліше вже почекаємо. Як буде те бракувати чотирі акції, тоді і ми дамо?

— Колиж ті акції знайомі виходять зі шпентя?

Д-р Фасцикул зробив дурну міну.

— Зі шпентя? Вона всі здорові. Що ви, пане, дуже багачете?

— То ви нікого не знаєте?

— Е-і! Ви все любите пожагувати.

Він тільки запитав, кілька ми підписали акції Банку Польського.

— А ви?

— Я йому довів чорне на білим, що від нього вкнутуся. Мені, плачете наперед, можна, бо з альної професії, але такі мусіли підписати.

— А ви?

— Він щось так сказав, але... Подивімо, суд части чи що... Ліше пустити попов мхю.

— Мос поважання!

— Кляняюся!

Галатіон Чіка.

Відкрийте, просимо

одну „Франк-а“ скриньку або пачку! Ви здивуєтеся, дівчатини, подібним до класу запахом! — Правдива „Франк-а“ пачка завдає свою світову славу тільки дуже добрий якість! Тому уважайте на охорону марку чинию до класу — бо багато підроблень і в обігу.

Біржа.

Львів, 1. грудня 1925.

Гроші.

Америка. дох. 8'95 — 9'00 клас. дох. 8'40 — 8'50, чеські кох. 0'2250 — 0'2250, дол. 0'10 — 0'10450, фолки фр. 0'2850 — 0'29'0, фл. швейц. 1'35 — 1'42, англ. фунта 3'00 — 3'50.

Золото. 20 кор. 3300 — 3350, 20 франк. 3700 — 3'50; 20 марк. 3600 — 3650; 10 руб. 3850 — 3900.

Срібло. Австр. кор. 0'6000 — 0'6200, 5 ав. кор. 3'30 — 3'40, чехослов. 1'65 — 1'70, рубль. 2'60 — 2'65, рубль підписаний сріблом 1'35 — 1'45.

Збіжжя.

Питання зерна з 1925 р. 2500 — 2700 лито галицьке з 1925 р. 17'50 — 18'50, чиний галицький бром. — до —, оес гал. 18'00 — 19'00.

НОВИНИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сповістало за три місяці статті „У великий лані“.

— з української колонії на фланцузській поезії. Одержуємо такий донос: 31. жовтня кваліфікаційно-топальство в Номесейті синами всіх своїх сестрич вивштувало невідомою Запорізької Січі (з нагоди 150-ліття зруйнування її). Наблизився в місті сина „Lottain“ була вперше переповнена членами колонії запрошеними гостями Французами, Італійцями, Сербами, Росіянами і т. д. всього тою різноманітністю між народною масою, що замешкує і працює в Гоманові. Крім цього були і почесні гості: Українці і Болгаро-сербські з Наві, Угорці і Кіотинці, Румби та Охм ле Тиша. В столичному гомоні, що перелічилось наповнювач сядо, почулася святочна, настій: в олівках і вишук по сімчинею кожного номера-сентименту. Почався нещодавній, але зистоний промолування п. Марченка (по українськи) та п. Гончаренка (по французьки). Потім драматична сесія під ректорією п. Гаряського, відгукана трагедією „Про шість тисяч нещастя“. Вразні костюми, сценічно янмарована декорація (п. Саліно і п. Валієвський) широким українського степу, поодумана гва артистів — дали північ, аскаду квітучу. Далі злих солоних виступів п. Олексія (своєчка), п. Василія (тепю), п. Кіотича (болютом та гва п. мандома!) і співи хору Т-ма, які чарували, чужинців. Розходився з задоволенням, слухачи, бо отримали відте тут, культурне задоволення: а українські гості тим не задоволені: на всі перешкоди, як що не діяльність на всі перешкоди, засобок часу, недостатня підписання засобів, брак фактичних культурників — нещодавній промолування доді успішю. Чесно те не виходило було і тої праці, яку кожний повинен на улаштування цього вечору. Мало масю ми фактично культурних сил, але ми сильні одностайністю, бажанням та впертістю, коли справа торкається якоїсь національної справи.

— Наш фелетон у 257 ч. переклад вийшов з повісті Жеромського „На промені“, в нагоди свята польського писемства, є дивним дивом тим самим фелетон, який одначено „Патріг Прессе“ вибрала до перекладу у своїй літературній дозятці.

— Заобігати шахівців. Останні шахівці знаменні у Москві контують 60.000 зол. марок. Цей фелетон є призначений наговорити для шахівців. Капабланка та Ласкер одержують майже повну плату з шогот Капабланка з 10.000, Ласкер з 6.000 м. і конти розкоши. Всі інші шахівці одержують менше.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Льондонські навіди.

У Льондоні підчас візду міністрів загоничних справ будуть поібоичні наради. Одне короткий побут міністрів у Льондоні не дозволить обговорювати всю справу, тому далші наради будуть у Парижі при нагоді приїзду Чемберлена на сесію ради Союзу Народів.

Евакуація Кольонії почалася.

Райтер повідомляє, що евакуація кольонської смуги починається 30. XI, цебто день скорше як передбачували.

Стічка Чічеріна з Чемберленом.

З Парижа повідомляють, що Чічеріна старається мати стрічу з Чемберленом. Чемберлен годиться на стрічу. Стрічка відбулася би в полонині грудня після сесії ради С. Народів, може в Женеві.

Державний переворот у Німеччині?

З Берліна приходить чутки, що німецькі націоналісти приготували державний переворот.

Переходовий уряд Свєглі.

„Дер Морген“ повідомляє з Праги, що новий уряд, которого склад оголосить у вівторок, у найближшю часі уступить місце новому парламентарному уряду. „Нар. Лісти“ подають такий склад уряду: През. мін. Свєглі (аграрій), внутр. спр. Черни, загр. справи Бенеш, торговля Дворачек, лісоробство Годжа, просвіта Сєдлічак, залізниця Бєхине, фінанси Енґліс, справедливість Файнор, сусільні роботи Мльцох, народна оборона Стрібріні, почта Носек, сусп. опіка Вінтер, мін. для Словацкими Калій.

Словащина) домагається автономії.

На вічу в Прешбурзі о. Гліка заявив, що словацка народна партія не вступить до ніякого уряду, котрий не матиме в своїй програмі переведення автономії. Пос. д-р Будай домагається повної автономії для рел. і церковних справ, загарантування рел. свободи, словацкої адміністрації і словацкого сойму.

промова була в рідній мові нашій, то дійсно зробила величезне враження.

Постідне цілування... Хто чув крик маленької Оксани, тому і за двацять років слізьми очі заступлять, як згадає ту хвилину.

На православному кладовищі на Волі чекала на покійника вичиована з пегли могила коло самої пєкви. (Могила тимчасова, бо як лиш буде можливість, то нашого славного патріота перенесуть до Київ). Аж тут, перед челястями гробу, відбулась українська виправа. О. Полікап відправляв пречудово по українському, хор і дякони не лишились позаду. По пакидні, коли стала тиша, хоч заспівав „Як умру“ Я переніс усіх присутніх на далеку Батьківщину.

Потім М. Козальський переповів життєпис пок. О. Саліковського, закінчивши присягою, що українська еміграція буде вірна ідеалам покійника. Після нього виступив з промовою М. Лівницький, голова української студентської громади на еміграції в Польщі. Він сказав, що молодше покоління бере повор, що випав з рук відійшовшого борця і докінчить його роботу. Останній промовив євангельський пастор п. Крат. Він заявив, що праями духа покійного жила й наша еміграція в Америці. Потім в імені покійного вівзав не журитись і пригадав, як погубові в бою козаків не про себе дбали, а в смертну хвилину питали: „Чи є порох у порохівниці, чи не подумались козацькі шабліюки?“. Нашим порохом — наш дух. Чи є у вас його ще досить? — питає нас з могили покійник... і присутні в один голос обізнавались: Є!

Ніч як крила смерті звисала над столітнім лісом кладовища. Але бездінк засвітив ясне сонце в душах присутніх. Востаннє вклонившись могилі дорогого покійника, всі смерком полишили кладовище.

Присутний.

Пам'ятаймо! Рідна Школа — це народна фортеця, це павний захист у добі вихоліття!

Похорони О. Саліковського.

Дістаємо ще такі доповідні до нашого допису з Варшави в ч. з 1. грудня:

Вкритий сіню-жовтим прапором, серед блеску православної катедрі на Праві лежав у домовині, обложений вінками з сіню-жовтими лентами, відходячий у вічність ще один вірний син України — Олександр Саліковський. Вловя з сіню Ігоном і 7-літньою донечкою Оксаною відважались в останнє в лице любого мужа й батька. Поверх тисячки Українців знав Дніпра і знав Дністра обступили відлибному смугку домовину дорогого покійника.

Три години відправлялася служба, палахкотило море свічок в руках цівраних, в хор уносила душі в могили... В чисто українській мові звернувшись о. Теодорович покійника й цівраних, що не може промовити по українському, але вони відчують його чуття і з московської мови... Помилілися! Яєби його

жуть по 400 марок і кошта подорожі та побуту. Вийшов зробити для Маршалла та Торре, яких далеко подорож є звичайною, а більшість витратили.

Надмір ліній в Англії. Остання англійська офіційна статистика каже, що Англія має більше лікарів на тисячу жителів, ніж будь-яка інша країна. На 48.072,637 мешканців є 40,588 лікарів. В останньому році армія в Англії збільшилася до повневропейського рівня на 2795 нових військових медиків, між якими велика кількість жінок. Цей зріст у військовій медицині, що ступів медичних в Англії дуже дорогий: вони коштували переїзду одного військового 1000 фунт. шт.

Процес винахідника. У Лондоні ведеться процес капітана Бендлера, який домагався від уряду відшкодування в сумі 30.000 фунт. за винахід планирних танків. В 1914 р. англ. військовий міністр Кічнер завернувся до Бендлера за такою і тою винайденою на велику роль планирних автомобілів. Він збудував машину, яка спершу мала поширювати наведення так, а потім перетворювалася у танк. Бендлер домагався тоді від Кічнера п'ятдесяти тисяч фунт. за винахід, одначе Кічнер сказав йому справу держати в тайні, потім помер, і винахідник не одержав до цього часу грошей.

Докторат подвизних наук. Таку наукову ступінь можна одержати, рідко, тільки в Англії, країні суснісних винаходів. Факультет подвизних наук заснував професор Дейвіс в університеті у Бостоні. Він має за мету підготувати молоді жіночки до наукового статусу науковця, вивчаючи їм відповідну освіту з фізики, психології і інших дисциплін аж до проблем буденного життя включно. Першою, що сійняла цій факультет з титулом доктора, була он-на Одр Вейл, на те, що ця цій титул провінція на британське муже, професора з митного університету. Цікаво буде почути від спеціаліста "подвизних наук", чи наукове підготування призначене до такого вибору мужа і до подвизного життя. Що роблять докторки цієї спеціальності, які не виходять заміж — невідомо.

Кооперація.

Перші Заг. Збори „Центросоюзу“.

Перші Загальні Збори „Центросоюзу“ відбулися 28 листопада в домі „Сільсько-го Господаря“ при участі біля п'яти сотні делегатів з 18 повіт. Союзів і Народ. Торговлі. Багато делегатів не прийшло (за сімейної зяметі). Формально були присутні Загальні Збори Центросоюзу, але в дійсності були вчині 25-ї з'їзду, коли мали на увазі, що Ц. Союз пролонгує діяльність Перемишльської спілки для господарства і торгівлі, основаної ще 1897 р. перетвореної 1911 на Клевей Союз госп. спілки з 1924 р. на „Центросоюз“.

Делегати, бо 32-сторіковий звіт, виготовлений і прочитаний інсп. „Клевей Союзу“ Річардівського М. Кав'єстою, представив в усьх пов'язках розвід Ц. Союзу. Теорію його 5 повіт. Союзів, а інші віднести їх до нього вже 21. Поводом членів Ц. Союзу є ще 14 повітових спілок 10 коопер. 1. ступня і 2. Кредитові. Та об'єкт Ц. Союзу, як коопер. гуртків, був давній, а що важливіше — його діяльність не йшла в сільсько-господарському напрямку. На суму загальних торгів 1,700,000 зод. припадо на споживачів відділ 1,300,000 зод., на галицький відділ 120 тисяч, а тільки 116 на сільсько-господарський.

В „Центросоюзі“ провадиться великий брак власних фондів. Має він лише 50 тисяч власного майна, отже стільки, скільки повинна мати добра міська, або в сільсько кооператива. Тому то такі величезні відсотки, бо 36,000 зод. треба було платити за користування чужими капіталами. Отже на ці 36,000 зод. змаліла зиск Ц. Союзу. А міг він тільки отримати, коли сільські кооперативи зрозуміли були те, що втрачає Ц. Союз є економічно і їх страями та колиб не в Поль. Союзі були доставили йому частину своїх грошових засобів.

Не міг Ц. Союз ще й тому ослабнути країнних торгів, успіхів, бо багато повіт. Союзів або взагалі не стояли з ним в торгов. зносинах. Як Перемишль, або в дуже малій мірі. Ці Союзи були, як стійно ктось зауважив був на зборах англійськими намагаючись кооператив для повн. гуртків та організували місцеві кооперативи хіба тільки на те, щоб зменшити торговельні втрати деяким пов'язкам гуртків.

Чистий зиск, не міг тисячів волотик, призначено до загального фонду.

На місці уступивших двох членів і 2-х заступників Назва. Рада вибрала членами в. Корнія і д. Шахновича, а заступниками: п. Пашкевича, Ладича, Івановича і Шеховича. Змінено також дві точки статуту і визначено висоту найвищих зборів: зод. Упова.

Хід Зборів був дуже млявий. Ні трохи не помітно було, що це зібрався наш економічний парламент, який має зайнятися економічними економічними питаннями.

І в цьому теж правдивої критики дотримувалися тільки деякі факти без зв'язку з економікою. Найбільше завинила тут сама Ц. Рада і Управа, що не підготувала як

свід матеріалу на Збори і в свій час не розвела його членів на промови. Навіть звіт В. Білосіжця не викликав ім. Ще менш вражливим, що ні Упова, ні Назва. Рада не подала на Зборах плану праці на будуче. Це повинно було бути найважливішою такою навадою Зборів, тим більше, що саме тепер обов'язковості польської навади і весь дотеперішній кооперативний доріжок готові змалюватися. Годі пропускати, що само правління не має такого плану. Як має, то чому його не подали Зборам? А. О.

З судової салі.

Процес Штайгера.

Трибунальський день розправи.

На вступі провінційного трибуналу оголошені постанови в справі внесення обвинув. і прокуратора. Трибунал рішив віддати відповідний уступ і пропозиції обвинув. українським видавцям, в яких прихильно слово „пархоний“ на доказ, що не українське слово та що його в українській мові вживають у значенні „начальний“. Всі інші впреси обвинув. і прокуратора трибунал відкинув.

Прокуратор заявив, що застерігає собі жалюди неможливості в приводу відкинення його впреси.

Оборонці д-р Грек виголошує довгу промову, в якій мотивує свій внесок на приспівання поступування у справі поданих згадан. Ольшанського, які той має зобов'язати перед безліччю поліцією в останній день. Д-р Грек каже, що до ставлять тих нових згадан. Ольшанського може йти до суду дуже довго зважаючи на всі формальності. Безліччю поліція переслала згадан. Ольшанського польському посольству в Берліні — так твердить д-р Грек — а моно поспіше його міністерству законних справ, це передасть його міністерству справедливості і швидко змаліє поспіше воно до суду. Це пліть за довгий. І тож д-р Грек просить, щоб трибунал відкинув телеграфічно до польського посольства в Берліні в справі негалийного і безпосереднього переслання нових згадан. Ольшанського трибуналові. Далі просить, щоб приспівати справу вияснення історії з листом о. митрополита Шентницького. В тій цілі пропонує він, щоб один член трибуналу разом з обвинув. та слідчим суддею пішли до приватного помешкання о. митрополита Візницького для його переслухання.

Прокуратор годиться на те, щоб о. митрополита Візницького переслухати вдома, але протиляється тому, щоб туди йшли слідчий суддя. Переслухувати може тільки член трибуналу в присутності сторін. Шож по справі Ольшанського, то прокуратор ставить від себе, а краще поновлює свій внесок на перекотання родичів Ольшанського та на засвідчення інформації у самбірській гімназії відносно того, коли Ольшанський здавав матуру. Оба ці клоди ставить прокуратор на обставини, що Ольшанський у критичному часі цинком не був у Львові і не міг бути, бо саме в тому часі приготувався до матури, якт здав у Самборі. Родичі зможуть перед трибуналом зложити авторитетні відання про те, що Ольшанського критичного дня в Львові не могло бути. Далі важко собі уявити, щоб людина, яка вчиться до матури могла в тому часі виконати аттестат. У протоколі, який списала з Ольшанським бітомська поліція впадає в очі факт, що Ольшанський перейшовши два тижні по аттестаті німецьку границю не міг подати точної дати про час виконання аттестату. Дослідно головні прокуратор Гриневичкий між іншим таке: „Тепер появляється на горизонті постать Ольшанського довгий раз і то, як запам'ятали газети, — про що зрештою офіційно невідомо — більше конкретію. Д-р Грек твердить, що Ольшанський признався до того вчинку в всіх подробицях, подав обставини, серез яких виконав аттестат, а навіть описав бомбу, якою послуговувався. Не дивуюся, що по 8 тижнях розправи, коли справоздання з неї розколюється по цілому салі, Ольшанський міг описати як виглядала бомба, не дивуюся, що міг подати всі подробиці аттестату, не дивуюся, що Ольшанський міг признається до повповнення аттестату“.

Далі забирає слово д-р Рінгель і знов промовляє в тій самій справі, що д-р Грек. Д-р Рінгель ставить коім того внесок на відчитання стенографічних протоколів пруського союзу, в яких є інтерв'ю соціалдемократичного посла д-ра Багдта в справі Ольшанського та відповідь у тійже справі пруського міністра Селерінга. Доуточні протоколи обвинув. має при собі та офірує їх трибуналові. Далі ставить д-р Рінгель внесок на покликання в характері свідка пруського суддоу д-ра Ерика Зайдлера з Витомі, що переслухав Ольшанського, коли той останній перейшов німецьку границю.

Присяжний суддя Янечек постановив від себе внесення на покликання свідків панства Величківських і Шиняра К. Щепанського відносно подробиць, про які розказувала першим у справі аттестату Лелюва з другою Пастериківна.

Оборон. д-р Лінд і д-р Рінгель підтримують внесення д-ра Грека і д-ра Рінгеля в криз

ного ставити від себе внесення на переслухання ще інших свідків, які мали би ослабити вірогідність згадан. Лелюва. До них належать Небінський, панство Патерні, Біла, Крайбері, Тарнацького, Капа і Фрухтенбергер.

Прокurator а пропонує деяким із тих впресів, а деякі полишає оцінити трибуналу.

Зізнання значимі для української мови.

На саяно входить доцент львівського університету д-р Явф (Польск). Різночасно входить на лаві обвинув. адвокат д-р Глушківський і оголошується як обвинув. Штайгера.

Доцент д-р Явф каже, що листи до президента Галла і до „Хліб“ писала одна рука але кобинував їх „інший ум“. Лист до о. митро. Шентницького згадан. листів у копії а тому в них багато похибок, що поставили наслідком переписувани. Листи писав згадан. місцевий зі Східної Галичини і ставлять наслідувати ладівпренський стиль і мову. Та не йому не вдалося. Між іншим у листках згадан. автор в кількох місцях склав „пасію“, якої не тепить українська мова. Автор у всіх трьох листах намагався писати літературним стилем, але не їм не вдалося. На основі цього свідок твердить, що листи писали люди мало інтелектуальні або такі, які не опанували духа української мови.

Свідком ставить шийний ряз підлях д-р Глушківський. Він намагався довести, що в жийній українській мові приходять дуже часто пасивна форма та що не чужа вона і українській літературній мові. Та не все одно нічого не помагає, бо свідок покликується на шийний ряз граматик української мови а в першу чергу на шийний ряз граматик проф. д-ра Сімовича і доводить, що в літературній мові пасивні форми неможливі. Далі ставлять, що розмова мова віде в салі на покривається повністю з літературною мовою. Мова листів доводить, що їх автори української літературної мови не опанували. Що більше, вони допустилися не тільки стилістичних похибок але й інших. В буденній розмовній мові є безперечно багато впливів чужих мов, а з окрема в Галичині помітні впливи польської мови а на Україні російської, хоч на Правобережжю теж немало польських впливів. На запит д-ра Глушківського, чи не міг тих листів укладати правник, свідок відповідав, що це не виключено рід. На один з останніх запитів д-ра Глушківського свідок відповів, що автором листів дух української мови був зовсім чужий. Виховані в чисто українській родині люди не могли би ніяк поводити так багато грехів супроти духа української мови.

Прокуратор поставив внесення на переслухання свідків Воронішських із Кракова, ксьондз Гембарського з Відня, ігумена оо. Воскресенська М. Угака з Відня і Агати Мадельової з Кракова ухв дад підтримання вірогідності згадан. паві Лелюва.

Під кінець переслухують свідка Я. Гродського, який бачив перебіг аттестату д-ра 5. вересня 1925 р. До розправи цей свідок нічого нового не вносить. На цьому суботньому розправу перервало.

ОПОВІСТКИ.

Репаратуру „Українського Наддніпрянського Театру“ О. Митявичи: Дрогобич. Сала кіна „Штука“.

2.XII. „Пан Твардовський“.

3.XII. „Чорна пантера і білий медвідь“ (продіаляна писта).

Самбір. Сала „Сокола“.

4.XII. „Маруся Богуславка“.

5.XII. „Дія нашого життя“.

6.XII. „Ніч під Івана Купала“.

В Стрию і Дрогобичі початок точно о год. 8:30 хв., в Бориславі і Самборі в год. 7:30 хв.

Український мішаний хор Д. Нотка.

У середу 2.XII. м. Ярослав.

У четвер 3.XII. м. Перемишль.

У п'ятницю 4.XII. м. Перемишль.

Пов. Т-во Новод. „Самопоміч“ мооп. з обм. пор. в Бодях лизавя отсім своїх членів, щоб згідно зі зміненням § 14. статуту доповнити свої улави найдашше до 31. грудня 1925 до висоти п'ять золотих. Хто з членів не доповнить до того часу свого уділу, буде після § 12. статуту виключений з Товариства з кінець ділового року 1925 і то без окремого відтак повідомлення поштою, про це всі інтересовані члени отжево доведого вже наперед повідомляється. — УПРАВА.

В обороні української школи. Центральний Комітет УНДО на своєму засіданні в дні 28. листопада 1925. ріша повести систематичну акцію в напрямі оборони прав українського інтелектуала. Для цієї цілі мусить зібрати в короткому часі весь матеріал про фактичний стан українського вчительства як: стан наших і польських учительських сил в місцевостях з українським населенням; переписання; передчасне спеціалювання; зніження зі служб; неприйняття нових українських сил і скільки прийнятих з

ска: члени кандидатів-Українців у центральний Комітет. Центральний Комітет просить ПТ. повітових організацій, духовенство, учнівство і всіх громадян, що дійсно інтересуються долею українського інтелектуала — негайно надіслати необхідні інформації на адресу: Іван Ліщинський, шкільний референт ЦК УНДО Львів, Меларська 6.

Дрібні оголошення.

КАВАЛЕР, Українець віт 33, власник 3 м'ягких полів, на станочині, а браку аналогів оже-ється з Україною, що мала би також 3 м'ягких полів для світового добра. Фотографія бажана. За дискретною речу словом чести. Зголошення до Адміністрації „Шла“ під „Землемість 6“.

ФОРТЕП'ЯНИ, піаніно, фісгармонії першорядних фабрик, найновіші моделі, дешево живані. Заведно на складі — найдешевше продає, мімає тільки за готівку: Галаж, Львів, Пальська 21. Телефон 34-45.

САНОЧКИ для дітей і дорослих по українській мові, також поч. мови, ваги, знаряддя, пильники, піси, гурти, посторони, папа. І ШУМАН, Львів, вул. Ковальський 18 л.

ЗІНІН лід. цв. цв. і розовий, Личаківський 132 приймає до магазинів „Школя“ і „Школя“ вільнокоштує.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Заходом Тов. „Українських Жінок“ в Станіславові відбудеться в суботу, д-ч 5. грудня ц. р. в салі „Сокола“ при вул. 3. мая 18.

Святочний Концерт

Для планування 60-літньої річниці уродженця письменника Ольги Нобілянської, для ласкавий співучасті Вл. п. С. Ковбизової, С. Федоренко, С. Мішківського і Тетя 874 „Божі“.

Лінар

Д-р В. Кобільник

ординус

878 в Самборі (коло суду).

АДВОКАТ

Д-р МАРТИНЮК ІВАН

підкрив адвокатську канцелярію в МЕДИНИЧАХ (пов. Дрогобич) і веде її в домі Товариства Пресвіта 860 проти приходства. 3-4

Позір Жовківщина!

Загальні Збори філії Тов. Пресвіта в Жовківці відбудуться д-ч 8. грудня ц. р. в год. 10. рано в школі Народного Поку. Переїздом в год. 9. Поміж ними Богослуження за усовісних членів Пресвіта. Членів Пресвіта, мешкаючих в окр. філії, як також делегатів читальні зобов'язується о ч-лену участі. — Жовківка 1-го грудня 1925.

о. Северин Баранівський ЧСВВ, голова, Микола Душеньчук, секретар.

Кооператива томчотарських виробів речних і маринованих

„АЛЬФА“

при вул. Коральницький ч. 8, приймає всілякі замовлення і посереджає. Матеріал добірний, виконання д-ч 8-815 раніе, ціна невисока.

8-місячні рати 8-місячні рати

VIENNAPOLE

Львів

Личаківська 7.

Звідомляємо наших П. Т. Клієнтів, що ми заосмотрили наш магазин в багатий вибір конфекції жіночої мужеської і діточої на осінній і зимовий сезон

з найліпшою матерією і після найновішого фасону.

Для переконання просимо о заглянути в відділи нашого магазину 877 примусу купити.